

Fra Bergens-fronten har vi mottatt:

Huse er definitivt ferdig. Denne gang går ingen vei utenom. Det er kamp-felle Quist, hans underordnede i gjengen, som seiersberust og skumfrådende tilkjennegir den gledelige nyhet. For vår del er det intet å bemerke. Hverken Huse eller Quist skal unngå sin Nemesis. Det som det imidlertid er verd å sette fingeren på er det utmerkete kameratskap som kjennetegner den raserene Quisling-type. For en tid tilbake ble Quist opphøyet og Huse fornedret, men Huse vandret bakveien til Christinegård, hvor ordføreren har slått seg ned, og med Johannesen som protektor har han altså oppnådd å bli Quists overordnede, etter at Quist i tur og orden er blitt knepet på fersk gjerning og degradert. Huse deklarerer for en tid tilbake at det ikke skulle bli så mange som fikk beholde sengene sine alene. Han skulle vite å rekvirere. Antagelig noe i retning av det som ellers i sprogbruket kalles grovt tyveri. Så ville han ha Kino-direktør-stillingen, men den har Johannesen selv kastet seg over "bare som konstituert" men sikkert med den baktanke å skaffe seg en retrett-post. Det er en smart måte å likvidere det dilemma som ordfører Johannesen kom opp i da han ble beordret inn for departementet for å forklare et visst svarthandelsfelleskap med Sigurd Theodor Huse. Men nå bedyrer altså Quist "at denne gang ska den develen ikke slippe så lett vint som sist. Nå har vi taket på ham, og nå skal han få, den kjeltringen!" De er deilige pillarer disse statsbærende. Et eller annet defekt er det med hele hurven. Vi skal opplære en førertype og et førersystem, sa Huse da han bet over Kringkastingen. Hva slags førere, om vi tør spørre? Førere for kjeltringer og tjuer? Fra Huse går vi rett på Johannesen. I det siste har man kunnet iakttå visse disposisjoner som Johannesen har tatt overfor ledende jøssinger. Tenker han på å forlate Finansrådmannsstillingen for å få noe sikrere? Kan det tenkes at de kretser som han nå stormkurtsierer, mener seg sterk nok til "å holde sin hånd" over ham når vektskåler vipper om ikke så lenge? I så fall kan vi berolige både ham og "de fine forbindelser" at vel sitter de tjukt og tett med makten i vår by, men denne gang går ingen vei utenom. De skal bestemt bli å likvidere både Huse og Johannesen og Quist og hele ruklet, og eventuelle jøssingstørrelser med, om noen måtte være slik innrettet oppe i knollen at de innlater seg med pakket. Ingen vei går utenom!

Fra den faglige front: TILLITSMENNENES FORHOLD.

Det er kommet fram at det ennå hersker en del uklarhet når det gjelder de lønnede tillitsmenns forhold. Vi skal derfor innskjerpe de regler som er gitt og som ufravikelig må følges:

I alle faglige instanser hvor der er innsatt kommisarisk leder - i første rekke i forbundene - skal de tillitsmenn som ennå sitter i sine stillinger søke enhver anledning til å komme fri. Dette krav omfatter imidlertid ikke instanser med medlemsvalgte styrer. Her bør de lønnede tillitsmenn fortsette i sine stillinger for å ivareta medlemmenes interesser mot anslagene fra de nazistiske myndigheter i og utenfor fagorganisasjonen. Som en alminnelig plikt for alle - tillitsmenn såvel som medlemmer på arbeidsplassen - gjelder det at enhver forbindelse med de kommisariske ledere må bannlyses. De overløpere og forrædere som var med og dolket vår gamle organisasjon ned og som er medansvarlige for mordene på så mange av våre kamerater skal fortsatt isoleres og bekjempes. Når oppgjørets dag snart kommer vil de bli stillet til ansvar for sine gjerninger, og dommen over dem vil ikke bli mild. Da vil det også bli spørsmål om hvilken stilling hver enkelt av oss inntok i denne tiden. Rene linjer og rakrygget opptreden er et krav som vil bli stillet til alle når vi igjen skal bygge opp en

F R I F A G B E V E G E L S E .

Den 4. desember 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Hærmakt mot åndsmakt.

Tirsdag formiddag skred Gestapo, hjulpet av forrederne i Statspolitiet, til massearrestasjoner av studenter og lærere ved Oslo Universitet. Kl. 11 ble samtlige Universitets-bygninger omringet. Fra museene i Tøyen-hagen, Reichmannske Bibliotek, Blindern Studentertheim, Rikshospitalet, Tannlegehøgskolen og andre steder hvor der var studerende, fraktet Gestapo i lastebiler og andre kjøretøyer studentene til Aulaen. En del kvinnelige studenter ble også arrestert, men disse er senere blitt løslatt. Brannen i Aulaen var påskuddet til aksjonen. For det første et uhyre lettkjøpt påskudd, og for det annet, og det er det viktigste, kan en gå ut fra som sikkert at det var tyskerne selv som satte ild på Aulaen. M.a.o. en ny "Riksdagsbrann". Omkring kl. 4 hadde Gestapo fått samlet ca. 1500 studenter og universitetslærere. Deretter holdt krigsforbryteren Rediess en tordentale til de arresterte. Han rettet den generelle beskyldning mot studentene at de ikke bare deltok i illegalt arbeid, men var skyld i brannen i Aulaen. Den tyske "tålmodighet" var nå slutt. (For hvilken gang?) Enhver "illoyal" student ville bli sendt til Tyskland, og en trist skjebne ville ha vært deres lodd, dersom ikke - her sniker det seg inn et visst høysinn! - ministerpresidenten hadde lagt et godt ord inn for studentene. Ikke nok med at disse siste ofre for nazistenes orgier skal føres til Tyskland, men som en siste fornædelse skal denslags hånende bemerkninger måtte høres. Vi skal ikke komme nærmere inn på Rediess' tale her, den er kjent fra dagspressen, men gjennom sin kamp mot nazifisering av Universitetet har studenter og lærere vunnet en avgjørende seier. Arrestasjonene er det endelige bevis på at Quisling og dommed. Terroven har oppgitt ethvert håp om å nazifisere det norske folk.

Professor A.H. Winsnes talte i London Radio igår. Han sa bl.a.:

"Med forferdelse har jeg mottatt meldingen om den siste tyske aksjon mot studentene i Oslo. Hver gang et nytt overgrep skjer, hver gang det uforståelige inntreffer, hver gang den tyske gemenhet viser sitt grelleste ansikt, kan man ikke la være å spørre: Er dette virkelig mulig? Er der ikke grenser for det tyske barbari? Det er imidlertid en grense for barbariet, også for det tyske, men grensen settes savisst ikke av tyskerne selv. Tyskerne har aldri respektert grenser, men har alltid gitt villskapen fritt løp. Der er dog gudskjelov andre som setter grenser. Og hvilke andre? Jo, de som handler som f.eks. Den norske høyesterett, den norske skole, den norske kirke, Norges idrettsungdom, teatrene og slik som det erverdige Universitet nå har handlet. Disse alene setter grensen: Så langt, men ikke lenger. Der er en festning som ikke kan inntas, en uinntakelig festning som fyller tyskerne med stadig stigende frykt og raseri: Det er åndens festning." Han siterte så Garborgs dikt:

Men vite skal me og vona visst
at ånd må vinna på troll til sist
og vit på den varge villskap.

Videre uttalte prof. Winsnes: "Der er sorg både ute og hjemme over dette slag, men midt i mørket og engstelsen er der et lys. Der er en skjelvende

Mappe 81.
Ekspl. 412
Arg. 1943
O. V. 3
Jfr.

4762

Fra Bergens-fronten har vi mottatt:

Huse er definitivt ferdig. Denne gang går ingen vei utenom. Det er kamp-felle Quist, hans underordnede i gjengen, som seiersberust og skumfrådende tilkjennegir den gledelige nyhet. For vår del er det intet å bemerke. Hverken Huse eller Quist skal unngå sin Nemesis. Det som det imidlertid er verd å sette fingeren på er det utmerkete kameratskap som kjennetegner den raserene Quisling-type. For en tid tilbake ble Quist opphøyet og Huse fornedret, men Huse vandret bakveien til Christinegård, hvor ordføreren har slått seg ned, og med Johannesen som protektor har han altså oppnådd å bli Quists overordnede, etter at Quist i tur og orden er blitt knepet på fersk gjerning og degradert. Huse deklarerer for en tid tilbake at det ikke skulle bli så mange som fikk beholde sengene sine alene. Han skulle vite å rekvirere. Antagelig noe i retning av det som ellers i sprogbruket kalles grovt tyveri. Så ville han ha Kino-direktør-stillingen, men den har Johannessen selv kastet seg over "bare som konstituert" men sikkert med den baktanke å skaffe seg en retrett-post. Det er en smart måte å likvidere det dilemma som ordfører Johannessen kom opp i da han ble beordret inn for departementet for å forklare et visst svarthandelsfelleskap med Sigurd Theodor Huse. Men nå betyr altså Quist "at denne gang ska den develen ikke slippe så lettvtint som sist. Nå har vi taket på ham, og nå skal han få, den kjeltringen!" De er deilige pillarer disse statsbærende. Et eller annet defekt er det med hele hurven. Vi skal opplære en førertype og et førersystem, sa Huse da han bet over Kringkastingen. Hva slags førere, om vi tør spørre? Førere for kjeltringer og tjuer? Fra Huse går vi rett på Johannessen. I det siste har man kunnet iakttatte visse disposisjoner som Johannessen har tatt overfor ledende jøssinger. Tenker han på å forlate Finansrådmannsstillingen for å få noe sikrere? Kan det tenkes at de kretser som han nå stormkurtsierer, mener seg sterk nok til "å holde sin hånd" over ham når vektskåler vipper om ikke så lenge? I så fall kan vi berolige både ham og "de fine forbindelser" at vel sitter de tjukt og tett med makten i vår by, men denne gang går ingen vei utenom. De skal bestemt bli å likvidere både Huse og Johannessen og Quist og hele ruklet, og eventuelle jøssingstørrelser med, om noen måtte være slik innrettet oppe i knollen at de innlater seg med pakket. Ingen vei går utenom!

Fra den faglige front:

TILLITSMENNENES FORHOLD.

Det er kommet fram at det ennå hersker en del uklarhet når det gjelder de lønnede tillitsmenns forhold. Vi skal derfor innskjerpe de regler som er gitt og som ufravikelig må følges:

I alle faglige instanser hvor der er innsatt kommisarisk leder - i første rekke i forbundene - skal de tillitsmenn som ennå sitter i sine stillinger søke enhver anledning til å komme fri. Dette krav omfatter imidlertid ikke instanser med medlemsvalgte styrer. Her bør de lønnede tillitsmenn fortsette i sine stillinger for å ivareta medlemmenes interesser mot anslagene fra de nazistiske myndigheter i og utenfor fagorganisasjonen. Som en alminnelig plikt for alle - tillitsmenn såvel som medlemmer på arbeidsplassen - gjelder det at enhver forbindelse med de kommisariske ledere må bannlyses. De overløpere og forredere som var med og dolket vår gamle organisasjon ned og som er medansvarlige for mordene på så mange av våre kamerater skal fortsatt isoleres og bekjempes. Når oppgjørets dag snart kommer vil de bli stillet til ansvar for sine gjerninger, og dommen over dem vil ikke bli mild. Da vil det også bli spørsmål om hvilken stilling hver enkelt av oss inntok i denne tiden. Rene linjer og rakrygget opptreden er et krav som vil bli stillet til alle når vi igjen skal bygge opp en

F R I F A G B E V E G E L S E .

Den 4. desember 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Hærmakt mot åndsmakt.

Tirsdag formiddag skred Gestapo, hjulpet av forrederne i Statspolitiet, til massearrestasjoner av studenter og lærere ved Oslo Universitet. Kl. 11 ble samtlige Universitets-bygninger omringet. Fra museene i Tøyen-hagen, Reichmannske Bibliotek, Blindern Studenterbolia, Rikshospitalet, Tannlegehøgskolen og andre steder hvor der var studerende, fraktet Gestapo i lastebiler og andre kjøretøyer studentene til Aulaen. En del kvinnelige studenter ble også arrestert, men disse er senere blitt løslatt. Brannen i Aulaen var påskuddet til aksjonen. For det første et uhyre lettkjøpt påskudd, og for det annet, og det er det viktigste, kan en gå ut fra som sikkert at det var tyskerne selv som satte ild på Aulaen. M.a.o. en ny "Riksdagsbrann" Omkring kl. 4 hadde Gestapo fått samlet ca. 1500 studenter og universitetslærere. Deretter holdt krigsforbryteren Rediess en tordentale til de arresterte. Han rettet den generelle beskyldning mot studentene at de ikke bare deltok i illegalt arbeid, men var skyld i brannen i Aulaen. Den tyske "tålmodighet" var nå slutt. (For hvilken gang?) Enhver "illoyal" student ville bli sendt til Tyskland, og en trist skjebne ville ha vært deres lodd, dersom ikke - her sniker det seg inn et visst høysinn! - ministerpresidenten hadde lagt et godt ord inn for studentene. Ikke nok med at disse siste ofre for nazistenes orgier skal føres til Tyskland, men som en siste fornædrelse skal denslags hånende bemerkninger måtte høres. Vi skal ikke komme nærmere inn på Rediess' tale her, den er kjent fra dagspressen, men gjennom sin kamp mot nazifisering av Universitetet har studenter og lærere vunnet en avgjørende seier. Arrestasjonene er det endelige bevis på at Quisling og dommed. Terroven har oppgitt ethvert håp om å nazifisere det norske folk.

Professor A.H. Winsnes talte i London Radio igår. Han sa bl.a.:

"Med forferdelse har jeg mottatt meldingen om den siste tyske aksjon mot studentene i Oslo. Hver gang et nytt overgrep skjer, hver gang det uforståelige inntreffer, hver gang den tyske gemenhet viser sitt grelleste ansikt, kan man ikke la være å spørre: Er dette virkelig mulig? Er der ikke grenser for det tyske barbari? Det er imidlertid en grense for barbariet, også for det tyske, men grensen settes såvisst ikke av tyskerne selv. Tyskerne har aldri respektert grenser, men har alltid gitt villskapen fritt løp. Der er dog gudskjelov andre som setter grenser. Og hvilke andre? Jo, de som handler som f.eks. Den norske høyesterett, den norske skole, den norske kirke, Norges idrettsungdom, teatrene og slik som det erverdige Universitet nå har handlet. Disse alene setter grensen: Så langt, men ikke lenger. Der er en festning som ikke kan inntas, en uinntakelig festning som fyller tyskerne med stadig stigende frykt og raseri: Det er åndens festning." Han siterte så Garborgs dikt:

Men vite skal me og vona visst
at ånd må vinna på troll til sist
og vit på den varge villskap.

Videre uttalte prof. Winsnes: "Der er sorg både ute og hjemme over dette slag, men midt i mørket og engstelsen er der et lys. Der er en skjelvende

Mappe 87.
Ekspl. 412
Arg. 194X
O. V. 3
Jfr.

4762

stolthet og øm taknemlighet fordi de ikke bøyet seg. Aldri har vårt Universitets stilling stått klarere for oss en nå. Universitetet betyr et samfunn av lærere og elever for i frihet å søke sannheten. Idag går de norske studenter og deres lærere sammen i fangenskap og kjemper og lider sammen for sannhetens skyld. Universitetet er nesten jevngammelt med den norske grunnlov, ja et par år eldre. Tåpelige grumme hånd, som vil sikte på en ånd."

Deretter leste Øksnevad "Hellig er studentens kall".

Arrestasjonene av studentene i Oslo har vakt den største indignasjon og forferdelse i hele den frie verden. I Sverige flagget universitetene i Lund og Uppsala på halv stang, da begivenhetene ble kjent. Forenede svenske studenterorganisasjoner, rektoratene ved Uppsala og Lund universiteter og massemøter av arbeidere rundt om i hele landet har uttrykt sin harme over terroreren og forlangt at regjeringen skal gripe inn. Hele den svenske presse, også en del av den nazivennlige, har lange fordømmende lederartikler om tyskernes siste terroraksjon i Norge. Den 1. desember ble den tyske regjering overrakt en protestnote fra den svenske regjering. Det heter bl.a. i protesten: "Den svenske regjering har med stor engstelse hørt om de forholdsregler som er truffet mot studenter og professorer ved Oslo universitet. Den inngir herved en meget inntrengende oppfordring om at disse forholdsregler blir annullert. Særlig ettertrykkelig anmodes om å få omstøtt vedtaket om å føre studentene til Tyskland. Hensett til det fremtidige svensk-tyske samarbeidsinteresse oppfordres den tyske regjering å følge det svenske folks ønske". Tyskland har ennå ikke besvart protesten. Representanter for alle lag av det svenske folk har henvendt seg til sin regjering med forlangende om at den gjør alt den kan for å hindre at de norske studenter blir ført til Tyskland. "Stans malmeksporten til Tyskland", krever arbeiderorganisasjonene. Det samme krever enkelte aviser. Både i første og annet kammer har en rekke interpellanter uttrykt den harme og avsky som hele folket føler og krever at alt gjøres for å hindre terroraksjonens fulle utførelse. "Er det så at tyskerne anser den akademiske ungdom for å være farlig for seg, bør den svenske regjering tilby seg å gi de norske studenter asylrett i Sverige med full anledning til fortsettelse av studiene", uttalte en representant under stormende begeistring. At Sverige har nedlagt protest i Berlin, har vakt det største bifall i England.

Churchill, Roosevelt og Chiang Kai Shek har i Nord-Afrika avholdt en 5 dagers konferanse til behandling av Japan og krigen i det fjerne østen. I konferansen deltok 300 sakkynndige fra de tre interesserte land. Chiang Kai Shek og hans hustru er vendt tilbake til Kina, og Roosevelt og Churchill er avreist til ukjent bestemmelsessted. Under konferansen ble oppnådd enighet mellom de tre allierte makter. Sovjetsamveldet er blitt underrettet om konferansens beslutninger og har gitt dem sin fulle tilslutning. Det ble besluttet at Japan skulle fratras alle Stillehavssøyene, og det som Japan hadde tilranet seg eller okkupert av Kina etter 1914, skulle tilbakegis Kina. Det vil si at Mandhuriet, Formosa og Foskadorene skal gis tilbake til Kina. Når tiden er inne, vil Korea få sin fulle uavhengighet tilbake. Under konferansen oppnåddes også enighet om de militære tiltak som skal settes i gang for å knuse Japan. Det forlyder at en stor alliert flåtestyrke skal være samlet i det sydvestlige Stillehav mellom New Guinea og New Britain.

Siste nytt fra frontene:

Det britiske flyvåpen rettet natt til fredag et nytt kraftig bombeangrep mot Berlin. Svære branner ble satt i gang. Dette var det 6. store flyangrep mot Berlin på 14 dager. Etter dette angrep og angrep av Mosquitofly over mål i Vest-Tyskland gikk 41 fly tapt. I Berlin rår fullstendig kaos. Av byens jernbanestasjoner er det bare Anhalter Bahnhof som arbeider noenlunde normalt. Både tirsdag og onsdag angrep store styrker amerikanske bombere Solingen. Flygende festninger over Marseilles onsdag. Begge dager

ble flyplasser og fabrikker i Holland, Belgia og Frankrike angrepet, og miner ble lagt ut i fiendtlige farvann. Etter tirsdagens flyraider savnes 7 fly. 7 tyske fly ble skutt ned. Onsdag gikk 14 jagere og 28 bombere tapt, herav 23 over Solingen. 33 tyske fly ble skutt ned. - I løpet av 11 måneder i 1943 er det sloppet ned 125000 tonn bomber over Tyskland med et tap av ca. 3000 maskiner. I november måned er foretatt 2 nattangrep over Tyskland, og 163 fly er gått tapt, det laveste tall siden mars i år. I november måned har U.S.A. bygget 9000 fly, vesentlig bombere. Amerikanske bombere har i november måned sloppet ned 7600 tonn bomber over Tyskland og tyskokkupert område. Amerikanerne satte i november inn 1000 fly flere enn i oktober.

Kanadiske bombere fikk inn fulltreffere på 2 skip utenfor norskekyster under patruljebombing tirsdag.

I Sovjetsamveldet fortsetter den røde arme framgangen i Hvite-Russland mot byene Rogatsjev og Sljabin. Områdene mellom Gomel og Mohilev ryddes planmessig for tyskere. Dovsk, n.ø. for Rogatsjev, er omringet. Under kampe torsdag falt 1500 tyskere i dette område. Framgangen i Pripet-dalen fortsetter, og flere landsbyer er blitt erobret. De siste tre dagene er henvend 300 bebodde strøk blitt befridd i disse områdene. Russerne har sett å veg nøtt til å rømme Korosten etter sterkt tysk press, men noen ytterligere framgang av betydning har tyskerne ikke hatt. Siste døgn foreligger ingen meldinger fra Moskva om den tyske offensiven i Kiewsektoren. Paul Wintherton, den britiske korrespondent i Moskva opplyser at tyskerne har satt inn over 2000 tanks mellom Korosten og Fastow. Ved Tsjerkassy fortsetter framgangen under svære kamper. 1000 tyskere falt under torsdagens kamper her. Likeledes går russerne fram ved Kremenshug-bruhode og rykker fram i retning de russiske tropper som kjemper ved Tsjerkassy. Byen Dmitrovka, 10 km. n. for Snamenka, er tatt, og russerne står nå 5 km. fra selve byen.

I Italia har den 8. armes offensiv gitt rike resultater. Onsdag ble høyderykkene, så langt som 40 km. inne i landet fra Adriaterhavet, erobret, og dermed ble tyskernes første forsvarsbarriere overrendt. En rekke landsbyer ble erobret, og over 1000 tyskere er blitt tatt til fange de siste dagene. Framgangen fortsetter, tyskernes desperate motstand er blitt overvunnet, og britene rykker nå fram mot Pescara-elva. Tyskerne lider svære tap i mannskap og materiell. Castell Frentano, 15 km. inne i landet, på veien til San Vito, ble erobret torsdag. Flåten har deltatt i operasjonene og har virkningsfullt bombardert tyske stillinger langs kysten så langt som til Ancona. Store flystyrker er på vingene dag og natt. Torino Kulelagerfabrikker, flyplassen Villanova i nærheten av Torino, Bolzano, Fiume og militære mål på Balkan, bl.a. Durazzo, er blitt bombet. 5. arme går også framover og har inntatt et viktig knutepunkt mellom Capua og Rom. Tyske motangrep er blitt tilbakevist. - I Jugoslavia, Hellas og Nord-Italia fortsetter de heftige geriljakampene. Jugoslaverne har trengt seg inn i byen Vares for noen dager siden, men måtte senere trekke seg ut av byen på grunn av voldsomt tysk press.

Den 1. desember var det 25 år siden det jugoslaviske kongedømme ble opprettet og mer enn to år siden jugoslaverne valgte den aktive kamps vei mot nazityrraniet. Alle frie mennesker over hele verden beundrer særlig jugoslaverne for deres heltemotige kamp.

Amerikanske bombere gikk til angrep mot en japansk konvoi i områdene ved New Irland onsdag og senket en 10000 tonner, satte to jagere og et tankskip i brann uten tap av fly.

Forleden døde skolestyrer Valen på Grini. Hans lik ble sendt til heimen i Haugesund, og en mengde mennesker var møtt fram på kaien. Det ble nedlagt politiforbud mot å delta i begravelsen, men en mengde folk var tross forbudet på bena for å gis Valens siste hyldest. Valens hustru døde, mens han var på Grini, og hans sønn, som satt i tysk fangenskap - og nå er i Tyskland, - fikk besøke sin dødssyke mor noen timer under Gestapotilsyn.

Formannen i Kristelig Lytterlag, pastor Rydland, Ila-kirken i Oslo, ble arrestert den 27. november. --- VIS OMTANKE NÅR DU BRINGER AVISEN VIDERE.

I ti-tusener av arbeiderhjem rundt om i vårt land strever husmødrene med å holde den verste nøden fra døren. Vanskene er sjølsagt størst der hvor barnelokken er stor. Ikke nok med at vareprisene er steget jevnt og trutt, og at levestandarden nå er senket omtrent 50 %, men varene, særlig middagsmaten, blir det mer og mer vanskelig om. Klær og sko til bruk i arbeid eller for barna forsvinner snart helt. De fleste arbeidere og funksjonærer har hverken forbindelser eller fine navn, og det som idag er lik galt, ikke økonomisk evne til å kjøpe i noen større utstrekning på "svart børsen". - Etterat de frie fagforeninger kom under nazikontroll i septem-ber 1941, er ethvert lønnstillegg blitt hindret, ja en har måttet finne seg i at visse grupper arbeidere gjentatte ganger har fått lønnsnedslag. Vi har ikke glemt Reichskommissars klassiske bemerkning om at levestandarden i Norge var alt for høy. Den måtte senkes ned til det europeiske nivå. Det er noe der ikke har vært så mye blest om, og det er at tusener av arbeidere rundt om i landet, til tross for trussel om dødsstraff, forlenst har meldt seg ut av de nazikontrollerte fagforeninger og nekter å betale kontingenten. Vi har lagt merke til at det spesielt er hos disse folk de økonomiske vanskene er størst. Disse nasjonalbevisste norske arbeidere er vi særlig stolte av, og vi føler det som vår plikt å sørge for at deres familier i tiden framover får tilstrekkelig med mat og klær.

Julen nærmer seg, og vi vil gjennom vår avis rette en appell til arbeidsgiverne om å yte hjelp til de fattige familier, helst i form av mat, slik at det kan bli jul i allfall for barna. Til svarthandlerne retter vi en ny advarsel, og den rammer også dem som leverer svarthandlerne sine produkter: Vi har fortegnelse over de verste svarthandlerne, og den som fortsatt driver denne skitne trafikk for å berike seg, vil vi sørge for får sin rettfærdige straff når krigen er slutt. En rekke bønder og handlen- de har i denne tiden vist samfundsånd og latt mange produkter, som vanlig- vis ville havnet hos tyskerne, tilflytte norske, trengende familier til rimelig pris. Vi ber om at dette blir gjort i betraktelig større utsterk- ning enn før. Det er mange som ikke legger merke til at der er sult og nød i flere hjem. Sykehusenes leger og sykepleiersker kan fortelle om pasienter vesentlig arbeidere og små barn, som er innlagt lidende av underernæring. Det er mange av dem, og flere vil det nok dessverre bli i tiden framover. Den vesentligste årsak til at vi nevner dette i vår avis, er at alle dem som "ikke ser" nøden, må få gynene opp for andre omgivelser enn sine egne. VIS SAMFUNDSÅND. HJELP TRENGENDE NORDIENN.

Vi er kommet over et brev som skuledirektøren i Bjørgvin, N.S.-læreren Jacob Bakke, har sendt til Bergens Skolestyre. Vi gjengir brevet. "Tyskundervisningen i Folkeskolen.

Det klages fremdeles over at tyskundervisningen ved enkelte skoler i Bergen ikke blir drevet tilfredsstillende.

Enkelte stykker i leseboken som f.eks. om den tyske fører, om nasjonal- socialismen o.l. blir hoppet over, gjerne med en mer eller mindre uheldig bemerkning, sies det. Hilsener som: "Heil Hitler" blir oversatt til: "Goddag Hitler", o.s.v.

Jeg vil be skolestyret ha et våkent øye med hvordan tyskundervisningen blir drevet i byens folkeskoleklasser, og dersom en finner at det ioregår slike ting som ovenfor nevnt, da forsøke å bibringe vedkommende lærer eller lærerinne forståelsen av at slike ting ikke vil bli tålt, og om nød- vendig slå sa pass kraftig til at det huskes.

Så vidt jeg vet, ble skolene ifjor gitt en advarsel. Dette bes gjort kjent for de lærere som underviser i tysk.

Bjørgvin skuledirektørembete den 16. november 1943.

Jak. Bakke (sign.)
"Skuledirektør" Bakke er en forsoffen person som har mange skumle ting på sin samvittighet. Han var i sin tid lærer i Lindås.

5/8 3
4709
18/12/43
Mappe 87
Eksp. 18.12
Arg. 1943

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Jugoslavia etter to års nyordning.

Nyordningen på Balkan kan i vår feire sitt toårsjubileum. Siden april 1941 har Jugoslavia vært under aksens herredømme. Resultatet kan knapt sies å ha vært tilfredsstillende, hverken for det hårtatte landet, som er delt opp i ti forskjellige forvaltningsområder eller for aksemaktene selv. Av alle okkuperte land tør nok Jugoslavia være det som har beredt Berlin og Rom de største bekymringer. I denne stund er de nok større enn noensin- ne, når man må regne med en britisk-amerikansk invasjon på Balkan som en meget sannsynlig eventualitet.

Utviklingen i Jugoslavia har tatt en helt annen vending enn man ventet etter det jugoslaviske nederlag våren 1941. Da regnet tyskerne med at lan- det ikke bare skulle bli en bekvem gjennomgangs- og transportbasis til det østre Middelhavsområde, men at det også skulle kunne levere matvarer og råstoffer i langt større utstrekning enn tidligere, da landet var nøytralt. Ingen av disse forhåpninger er blitt innfridd. Den oppfatning at landet var underkuet har vist seg å være en chimære. Krigen fortsetter stadig, og general Michajlovitjs patriotarmé og de av ham uavhengige partisanstyrker binder i det minste ca. 40 aksedivisjoner, derav 18 italienske, 9 tyske, 7 bulgarske og 6 ungarske. Tallet kan lyde fantastisk, men på den annen side må en erindre at de aktive partisanene i Serbia, Montenegro og Kroatia an- slås til å utgjøre minst 350000 mann, og at deres bevæpning iallfall del- vis er førsteklases. Ikke nok med at de har automatiske skytevåpen og ka- noner av alle slag og kaliber, de har også fly, tanks og til og med panser- tog til sin disposisjon. Videre har de allierte på mystiske veier ordnet det slik at en viss våpentilførsel kan finne sted kontinuerlig. Og i for- syningshenseende er Jugoslavia blitt en byrde for aksen, det leverer hver- ken matvarer eller krigsviktige råstoffer i nevneverdig omfang, tvertimot har Italia av sine knappe forråd vært nødt til å bistå det hungrende Dalmatia.

Hva man tydeligvis ikke hadde regnet med var at motstandsviljen skulle blusse opp hos jugoslaverne så snart de var kommet seg etter nederlaget. Den aktive frihetskampen på tradisjonelt "snapphanemaner", sabotasjehand- linger og alle former for passiv motstand, vant raskt økende tilslutning. Til tross for de mest drastiske represalier - atskillige byer er rasert, utallige steder brendt ned og befolkningen formelig utryddet i hele distrik- ter - og en veldig innsats av tropper både fra hovedmaktene og vasallsta- tene er det ikke lykkes å stanse frihetsbevegelsens utvikling. Den har tvertimot vokset seg stadig sterkere og vunnet stadig større tilslutning, selv om den lider av innre splittelse og sakner enhetlig ledelse. Den ita- lienske generalstabs rapport ifølge hvilken Italia i mars hadde større tap i døde og sårede i Jugoslavia enn i Nord-Afrika eller Russland, taler sitt

tydelige språk. Og selv om det er lykkes aksetroppene i den senere tid å erobre en del større steder og viktigere veier i Bosnia, tør nok meddelelsene om at partisanstyrkene der er likvidert, bestå av like deler propaganda og ønskedrømmer. Vederheftige personer som nylig har forlatt Kroatia hevder iallfall at frihetsbevegelsen på ingen måte er slått ned; den har snarere i det senere flammert opp over et stadig større område. Av de ti forvaltningsområder landet består av, er det største, Kroatia, blitt utstyrt med en regime som det altoverveiende flertall av befolkningen hjertelig avskyr. Om tyskerne isteden hadde bevart landet inntakt under en central tysk militærforvaltning, ville man antakelig bedre ha kommet kommet til rette med vanskene og iallfall i noen grad ha bevart produksjonskapasiteten i den nær ideale økonomiske enhet som landet tidligere utgjorde. Som tingene nå har utviklet seg, befinner det jugoslaviske område seg i et fullstendig kaos og i en forferdelig forsynings situasjon, der nøden på visse hold har antatt greske proposjoner.

De fleste jernbanelinjer er blitt utsatt for gjentatte sabotasjehandlinger, på mange linjer har trafikken til tider vært helt innstilt - og er det stadig. Således har strekningen Zagreb - Belgrad, selve ryggraden i det jugoslaviske samferdselssystem, i månedsvis vært sprengt på et dusin steder samtidig. Noen regelmessig jernbaneforbindelse mellom Jugoslavias to største byer eksisterer stadig ikke. En gang imellom lykkes det å føre fram et sterkt eskortert godstog. Men risikoen for angrep fra friskarer er ikke blitt eliminert, og privat reisende tar alltid veien over Budapest. Zagreb har overhodet bare en eneste pålitelig jernbaneforbindelse: den med Budapest. Trafikken til Wien over Slovakia eksisterer visserlig på papiret, men er ikke fullt pålitelig og meget ubekvem, derved at forbindelsen med kysten er usikker og meget sporadisk hva angår linjen til Susjak - den ble først åpnet på nyåret etter å ha vært avstengt i åtte måneder - mens forbindelsen med Split stadig er sperret. Den tredje kystbanen, fra Sarajevo til Dubrovnik, var igjen nylig på en strekning på over 100 km. i partisanenes hender, den er ganske visst for en tid siden inntatt igjen av tyske og italienske tropper, men de tallrike bruene over Neretvadefileet er samtlige ødelagte og vil sannsynligvis ikke lett kunne settes i stand igjen.

Typisk for de nå rådende forholdene er det forøvrig at en altoverveiende del av alle offentlige arbeider som utføres av den kroatiske regimen eller av de tyske okkupasjonsmyndigheter, gjelder reparasjoner av ødelagte bruer eller sprengte jernbanelinjer, eller befestningsverker. Både i Vardardalen i Syd-Serbia og i Moravadalen i østre Serbia arbeides nå febrilsk på anlegg av sperrelinjer som skal brukes ved forsvaret av Balkan mot en fryktet anglo-amerikansk invasjon. Og ikke nok med det, selv lengre nord i de sonene som er okkupert av Ungarn, er omfattende forsvarsanlegg blitt påbegynt under tysk ledelse.

Hovedårsaken til de kaotiske tilstander som rår i næringslivet, ligger nok i landets oppdeling, dertil har forskjellige andre omstendigheter bidradd i ikke ringe utstrekning.

Alvorligst er naturligvis den forferdelige årelatning som landets menneskemateriale har vært utsatt for. Ved forskjellige høye har en forsøkt å beregne Jugoslavias tap av menneskelig; beregningene er nokså nær samstemmige. Krigen og nyordningen har sannsynligvis hitentils kostet Jugoslavia en og en kvart million i døde - et uhørt tall for et land som før krigen hadde 16 millioner innbyggere.

"Industria", Stockholm.
(Skrevet før Italias kapitulasjon)

Nyopplæring av Tyskland.

Både i Amerika og Stor-Britania er der en hårdnakket overtro at nyopplæringen av det tyske folk kan gå forholdsvis automatisk for seg, og at den vil bli utmerket utført, hvis et tilstrekkelig antall alvorlige demokrater, såvelsom tyske emigranter utdannes for arbeidet. Mr. Wallace og Mr. R.A. Butler har meget fortjenstfullt i de siste uker minnet verden om

at nyopplæringen av Tyskland må gjøres av tyskere. Begge understreker to nødvendige ting for nyopplæringen. Det første er totalt militært nederlag. Den erfaring at blod og ære ender i nederlag og skam er i seg selv en meget kraftig lærepenge, og det er mulig når man dømmer ut fra de opprydninger som nylig er foretatt ved de tyske universiteter, bl.a. overfor en så fremragende professor som Kurt Hüber i München, at denne lærepenge fra nederlaget allerede virker. Det neste trinn er å oppmuntre folk i Tyskland som tror på en fredelig, verdifull mening med livet, for å sitere Mr. Wallace. Han tror at en slik mening finnes. De alliertes vanskelige oppgave er å forene streng rettferdighet overfor krigsforbryterne med høysinn og forståelse for de unge menn og kvinner av hvis medarbeiderskap Europas fremtid for en stor del avhenger. M.a.o. det er like dårlig å straffe demokrater som å være for lemfeldig med militaristene. Det er ikke noen nytte i å vente at det tyske folk vil gjenoppdage fred, demokrati og ansvarlig internasjonal handlemåte, hvis de fredselkende makter bare tenker på hevn, slik som de gjorde siste gang.

"Economist", 12/6-1943.

Under tirsdagens møte i Underhuset ga Eden en redegjørelse for konferansene i Kairo og Teheran. Innledningsvis sa han at alle framtidige operasjoner mot Japan var klarlagt, og at det hersket full enighet om at når krigen var slutt måtte Japan gi tilbake alle kinasiske territorier, og at landet måtte erstatte Kina all påført skade. I Teheran ble Irans selvstendighet og integritet proklamert, og dette har vært av avgjørende betydning for tyrkernes holdning overfor Sovjetsamveldet, hvis militære styrke har satt skrekk i Tyrkia. Etter å ha omtalt Frankrike, som det var Stor-Britannias hensikt å gjenreise, stort og fritt, uttalte han at det var ikke Englands, Sovjetsamveldets og U.S.A.'s hensikt å påtvinge de europeiske folk et tremaktsherredømme. Som følge av beslutningene i Teheran, ville krigen bli forkortet, og Eden følte seg overbevist om at de allierte også i framtiden ville beholde sin enighet i intimt samarbeid. Han ga deretter den opplysning at en engelsk militærkomisjon har vært tilknyttet general Titos geriljatropper siden i vår, og at Sovjetsamveldet nå også vil sende en militærkomisjon til Tito. Mellom den engelske og sovjetrussiske kommisjon vil det bli intimt samarbeid. Etter krigen vil det bli det jugoslaviske folk som selv skulle kritt valg - får bestemme sin skjebne. Den jugoslaviske nasjonalkomite har ikke krevet noen form for anerkjennelse fra den britiske regjering. General Tito har selv uttalt at det er folket i valg som skal bestemme sin skjebne. Tilslutt uttalte Eden at traktaten mellom Sovjetsamveldet og Tsjekkoslovakia går ut på gjensidig samarbeid under og etter krigen og ikke innblanding i hverandres innre forhold.

Tyskernes framgangsmåte å straffe gissler for sabotasjehandlinger, når de ikke finner de virkelig skyldige, har vakt en dyp indignasjon også hos vårt lands juridiske embetsmenn, fordi det er en framgangsmåte, som strider mot all menneskelighet og mot våre mest rotfestede rettsbegreper. Det kan ventes at våre embetsmenn vil reise seg til en protest imot denne framgangsmåte - særlig hvis det skulle forholde seg så - som det forlyder, at den vil bli søkt "lovfestet" ved en forordning om gissler.

Sosialministeren i Finland, Fagerholm, er trått tilbake. Under en tale ifjor uttalte Fagerholm at Finland ikke hadde noen territoriale krav og ikke ville kjempe for den nye orden. I sin tid lykkedes det ham å hindre at jøder og andre politiske flyktninger ble utlevert til tyskerne. Mellom Tanner og Fagerholm har det ikke vært noe vennskap. Tanner er mer og mer blitt fascistenes medløper. - Fra Grini til Tyskland er det nå sendt 700 fanger. 170 politimenn og 150 av fangene fra Falstad er likeledes sendt til Tyskland. Etter pålitelige meldinger er det i alt sendt 296 studenter til Tyskland. 250 studenter er blitt frigitt, likeså tre av professorene.

Siste nytt fra frontene:

Sovjetsanveldet: Etter erobringen av Snamenka fant sted sist fredag, har russerne rykket videre framover mot Kirovgrad i tre kollonner og har nå nådd innfallsveien til byen fra nord, nord-øst og syd. Russisk artilleri beskytter byens forsvarsverker i forstedene. Byen Tsjigirin, mellom Tsjerkassy og Kremenshug, ble gjenerobret søndag. Den tyske besetningen ble fullstendig utslettet. Hele vestbredden av Dnjepr, mellom Kremenshug og Tsjerkassy er nå ryddet for tyskere. Vei- og jernbaneforbindelsen Krivoi-Rog - Nikolajew, trues nå fra vest. Tyskerne innrømmer at deres tropper i Nikopol-området er kommet i en vanskelig stilling. Det ansees sannsynlig at de tyske troppestykker i Dnjepr-buen (30 div.) hurtigst må ta fatt på rettetten mot vest. Både Bugs og Dnjeprs utløp beherskes av russisk artilleri, og de to jernbanelinjer som troppene i Dnjepr-buen har igjen, syd-vestover mot Nikolajew, er ikke bare sterkt truet, men også overbelastet og utsatt for stadige russiske flyangrep. Etter tyske meldinger samler russerne store troppemasser ved Nikopol og ved Dnjeprs munding. En antar at russerne er i ferd med å foreta knipetangsbevegelser mot de fiendtlige tropper i buen. Tirsdag måtte russerne evakuere byen Radomysl, vest for Kiew, etter voldsomt tysk press. Tyskerne har med uforminskert kraft fortsatt offensiven mot Kiew-området og Kiew, men framgangen er helt stanset opp. De siste to dager har russerne gjenerobret over 20 bebodde strøk s.v. for Malin og n.v. for Radomysl. Det tilføyes at russerne rykker fram mot Smjela fra tre kante. Byen er under ild. Over hele kampområdet i øst har tyskerne satt i gang svære motangrep, men de blir slått tilbake med veldige tyske tap.

I Italia har den 8. arme gjort nye framskritt og har utvidet sine bruhoder på nordsiden av Moro-elva. Kanadiske tropper har erobret flere viktige høyder noen få km. fra Ortona. Landsbyen Caldari er erobret. Veien mellom Ortona og Orsonia er nådd på tre steder. Ved Ortona har tyskerne samlet 40000 mann og yter forbitret motstand. Siden invasjonen i september i år har de allierte tatt 6000 tyske fanger i Italia. På den 5. armés frontavsnitt og på midtavsnittet meldes om jevn framgang. Tirsdag ble en tysk general med stab og 140 soldater tatt til fange. Onsdag angrep allierte bombefly tyskernes viktigste jernbanesentrum i syd, Innsbruck i Østerrike, jernbanen gjennom Brennerpasset på tre steder, Bolzano i Italia og jernbanebruen over elva Avisio. I går bombet svære allierte bombere Padoa og Dogna uten tap.

General Titos hovedkvarter melder om store seire mot tyskerne i Jugoslavia. Øst og n.ø for Sarajevo er tyskerne drevet på flykt. Tidligere i uken ble Cladan erobret. I Kroatia ble en stor tysk kollonne omringet og delvis tilintetgjort. 1500 bulgarere har sluttet seg til friskarene. Allierte bombere har deltatt i jugoslavernes offensiv og bombet Dubrovnik, Split og Zara, samt andre militære mål på Balkan.

Vestfronten: Store styrker britiske Lancaster-fly slapp natt til fredag over 1500 tonn bomber over Berlin. Svære branner ble satt i gang, og skadene var store. 30 fly gikk tapt etter denne og andre operasjoner over Nord-Frankrike, Vest-Tyskland og ved mineutlegging. Ved dagslys torsdag angrep amerikanske bombere mål i Vest-Tyskland. 11 bombere og 1 jager gikk tapt. 18 tyske fly ble skutt ned. Søndag angrep tunge amerikanske bombefly Emden. Det ble gjort enorm skade. 17 bombere og tre jagere gikk tapt. 138 tyske fly ble skutt ned. Det britiske admiralitetet melder at to u-båter ble senket under et angrep mot to vestgående konvoier for et par dager siden. Konvoiene led ingen skade.

Det ble igår sendt ut følgende bulletin om Churchills sykdom: "Lungebetendelsen har ikke bredt seg. Det er fremdeles bedring å spore i statsministerens tilstand".

Den siste transporten av fanger som skulle føres fra Falstad til Tyskland ble utsatt for uhørt brutal behandling under transporten til Oslo. Hendene var lenket i kors på ryggen, og under ventetiden på Oslo stasjon, ble føttene sammenbundet. Slik sto de i vinterkulden i to timer. Den svenske kirke i Oslo ble iforgårs gjennomskutt av statspolitiet uten noe resultat. Fra de fleste større byer i Norge meldes om massearrestasjoner.

5
Mappe 89
Ekspl. 23/18
Årg. 1943
O. V.
Jfr.

4710

Den 23. desember 1943.

Nr. 46.

JULENOMMER.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Me elsker vårt flagg der det stand på vakt
og vinkar oss opp og fram.
Og aldri det skal med grunn verta sagt,
at me er vårt flagg til skam.
Og stongi me plantar ved hjarterot,
og flagget skal vera ljøs for vår fot,
der Noreg det gjeng ifrå herjeherk
til lukke og heidersverk.

Me heisar vårt flagg, for me er eit folk
og hev som eit folk vårt krav.
og kjem der imellom ein brytningsbolk,
så rid me den bolken av.
Og han som gjev ljøs og unner oss dag,
han vara vårt land, og han vigsle vårt flagg?
Gjev sol, du Gud Fader, til folk og land
og kveik oss ein heilhugs-brann!

(Sivle.)

"Som natten aldri er så sort
den jo for solen svinner"

Sanger vi i en av våre mektigste julesalmer. Og vi vil sikkert synge det omkring i norske heimer og kirker får med større kraft og inderlighet enn noensinne før. Det er sant: Vårt folk er inne i en svart natt. En fiende som forneker all rett og menneskelighet, tramper med sin jernhel på oss. Tusener av våre beste menn - unge som eldre - lider og plages i fengsler og fangeleirer her heime eller i Tyskland, ja kvinner med. Mange, mange vinges under livsrisiko å flykte over landets grenser, fordi de ikke har gjort annet enn å verne om hellige rettigheter, knyttet til yrke og livsoppgave. Materielt utsuges vi stadig sterkere. Og det sværeste, det som er det utholdeligste av det hele: Sammen med denne fiende - som hans villige og lydige kreatur - arbeider en flokk av landsmenn, et forrederparti som smykker seg med kristelige etiketter, men forneker alt som har med virkelig kristendom å gjøre. Sorg og savn, angst og bekymring setter seg til bords sammen med oss i tusener norske heimer denne julekvelden. Sort er natten. Og dog skimter vi morgengry. Vi vet at frigjørelsen snart vil komme. Ennå kan fienden rekke - i raseri over å vite at det knusende nederlag er uunngåelig - å gjøre oss mye ondt, men det går mot en ny dag med seir og oppreisning for alt og alle som ærlig strider for rettferd og sann menneskelighet.

Denne forvisning bygger vi ikke i første rekke på rent militær-politiske beregninger, hvor gunstig enn frontsituasjonen kan ligge an. Vi bygger den på noe som er sterkere, tilslisst også tryggere, enn alle slike beregninger: På den tro som har sine kilder i julens evangelium. Han som kom til jord den første julenatt og hvis korte livsvei på jord er merket av forfølgelse og kors, er Guds åpenbaring iblandt oss. I et menneskeliv, stillet inn under samme vilkår som vi alle lever under, har Gud vist oss sin egen vilje. Kristus er Guds erklæring om at livets virkelige verdier er sannhet, rettferd, godhet, den lidende kjærlighet, der gir seg selv. Disse verdier er det som har Guds løfter over seg. De kan til en viss tid trampes ned, fornæktes, korsfestes, men de oppstår alltid igjen, fordi de er ett med Gud selv. De makter som reiser seg mot sannheten, rettferdigheten og godheten kann nokk iblandt tilsynelatende triumfere, men de bærer det innre nederlag i seg. Det sverd de griper til, den brutalitet, tvang, tortur og sadisme de øver, kommer mangedobbelt tilbake over dem selv; de fortæres i og av sin egen maktvilje. Derfor vet vi at dagen rinner igjen etter den sorte natt. Det ligger i Gud selv, i hans ukrenkelige moralske lov, i hans hellige kjærlighet. Dette er det julens evangelium står for. Tegnet for den sanne stormakt er ikke sverdet og det brudte hakekors, det er barnets krybbe og det rette Golgata kors. Ved det skal vi seire; ved det skal vårt folk bæres gjennom natten til seirens og oppreisningens morgengry.

Så feirer vi jul. Så vil vi glede og hjelpe hverandre så godt vi kan og hente kraft til å tåle, lide og gjennomstride uten svikten det som ennå står tilbake av natten. I denne stille, seige, i det ytre glansløse, strid vet vi at Gud er med. For Kristus kalles også i Bibelen: Immanuel - Gud med oss.

På den grunn ønsker vi alle lesere av "Norsk vilje": God jul.

Tider skal komme, tider skal henrulle,
slekt skal følge slekters gang,
aldri forstummer tonen fra himlen,
sjelenes glade pilgrimssang.

"Festung Europa":

EI AV DEI MANGE.

Det er Julekveld. Fram for peisen set ei ung kvinne, andletet er fint og vakkert, men ber merke etter sorg. - Det lyser varme og kjærleik frå dei djupe, mørkeblå augo, og den vene rette haka vitnar om sterk vilje. - Alle ljøs er sløkte, berre ljøsken frå peiselden lyser av og til opp i stova.

Ho sit og tenkjar og minnest draumar som brast.

Ho hadde mist det kjæraste ho åtte, sin beste ven og kamerat.

Dei hadde lagt slike store planer for livet desse tvo. Saman skulde dei ikkje berre bygge sin eigen heim, dei vilde og vere med å hjelpe å bygge opp for andre. Der var so mykje rangt, so mykje vesalt i samfundet, som dei gjerne vilde vere med og snu på.

- Men det gjekk onnorleis.

Voldsmennene fann ut at Harald var ein fårleg person.

Ein tidleg morgon kom dei seks mann sterke og henta honom.

Ho forstod mest ikkje kvifor dei kom, kva hadde han gjort - ingen visste det.

Ho var inne nokre dager baketter, spurde om ho fekk tale med han. Ho vart nekta det. - So gjekk ho kvar dag, tigga og bad på sine kne, men nei. -

Ein dag fekk ho lov å segje farvel med han. Frå ein liten glugge høgt oppe under taket i fengselet, hørde ho han sa namnet hennar. -

Han bad henne helse alle kjende, so vinka han med eit lite flagg og sa: "Farvel Astrid. Du må fortsetje der eg slutta, fram til målet er nådd"! --

Dagen etter var ikkje Harald meir millom dei levandes tall.

Ingen ting fekk dei vite om han.

Ikkje fekk dei lov å begrave han.

Som ein vond draum gleid alt dette framom, medan ho sat der framfor peisen. Det var som usynlege armar kom og bar henne langt vekk. -----

Ho såg ilden som brann over jorda.

Ho hørde skriket høgt mot Himmelen av mord og redsle.

Ho såg søner vart tekne frå foreldra, vener vart skjilde.

Ho såg slagmarka som drikke blod av millioner menn.

Ho hørde kor det ropa bak skyttergravene.

Ho såg dårskapen - rottenskapen.

"Først bind dei tankane og meiningarne våre. So driv dei oss til myrderi i "fedrelandets" ånd.. Kva er det dei forlanger? Jau, hat og brodermord.

Dei fristar og dære oss med songar om heim og iedrejord".

Ho såg seg ikring, vart mest redd.

- "Å, Harald, om eg berre fekk sjå deg ein augneblink. Eg er so einsam. Verda er so vond og myrk, eg vinn ikkje det du bad meg om!"

"Astrid, du er ikkje åleine", hørde ho liksom langt utanfrå. Og det var som ho såg i eit syntusundvis av heimar kring heile landet. Ho fekk glytta innom døra til dei.

Der var nokk fleire som sat einsam og i sorg denne Julekvelden.

Ho strekte fram henderne, og no såg ho tusundvis av hender som fann kvarandre. Dei slo ring, og ringen rakk kring heile Norge, ja, endå lenger, rundt heile Europa. Det var kvinnehender som møttes.

Og bakanfor hørde ho Haralds stemme: - "Kamerater, sjå morgonen er nær for fridomens frontkjempere.

Det æse i armeene og millom folket. Høyr, frå stat til stat går vår revelj:

Kamerater, vend våpnene imot dei høge førere som berre har sådd hat og død. Det er dei høge herrar som har kveikt elden til krig. Der flyter blod og tårer i alle land. Kamerater, timen er snart nær.

Stig opp soldater frå skyttergravene.

Stig fram soldater frå alle land.

Vi bryter vår borgfred, vi rekker handa ut, for heimen vår, for våre

brør som har same stand som vi.

Vi, fridomens soldater, vi går idag til kamp, fram for heim, for land og folk".

- Hadde ho drøymt eller var det Harald som hadde tale til henne? Det lyste frå dei blå augo. Ho kjende seg sterk, og ho lova der ho sat at ho vilde halde fram der Harald slutta.

Ho kom til å tenkje på eit vers frå ein arbeidersong.

"Det brest og det brakar i samfundet hardt.

Lat ryke kva stå ikkje kann.

Der framme der lyser oss lukka så bjart,

kom bror med di hardbarka hand.

So strir vi idag for vår samfeldte sak,

for liv eller daude eit tak!"

Nå når vår akademiske ungdom er arrestert og vårt eneste universitet er stengt, er det naturleg å se litt på lærernes kamp. De står jo i samme frontlinje som studentene. Har de vunnet noe, og er det de vant, verd de lidelser og de ofre det kostet?

Hadde de rett de forsiktede som mente at de saker og krav som møtte lærerne, var for små og ubetydelige til å ta opp noen kamp på dem?

Hadde de rett de redde som sa at man sto overfor en vepnet okkupasjonsmakt, og at vi derfor måtte bøye oss?

Eller hadde de rett alle de tusener som med én gang så linjen i kampen, så at her gjaldt det å redde den norske ungdom som var lærerne betrodd fra et fremmed livssyn, et livssyn som dreper de sjelsegenskaper og øder de moralske verdier lærerne så det som sin oppgave å verne?

Vi er ikke i tvil om svaret.

Det store flertall av lærerne så rett, og de vant kampen:

Norges barn kan feire jul i år -

med sinnet rent for nazistisk smitte.

Lærerne kan møte hjemmene, se foreldrene i øynene og frimodig si:

"Vi har kjempet barnas og hjemmenes kamp -

og til nå har vi vunnet. Dere har framleis barna. Ingen nazistisk organisasjon har tak i dem, ingen hird har krevd løfter av dem".

Nå må hjemmene se sitt ansvar, og bruke sin myndighet til å verne barna og bygge opp en ungdom som Norge kan regne med.

Foreldre - Gi skolen og de kjempende lærere hånden til samarbeid!

Så ønsker vi velsignet jul for hjem og skole.

Det er en beskjefteigelse som av og til kan være ganske morsom å gi seg i kast med. Vi mennesker glemmer jo så lett, heldigvis, får vi vel kanskje si. Men det er hyggelig å friske opp igjen litt av gamle minner, lese litt om hva som har passert for så og så lang tid siden. Det er det vi nå har gitt oss av med i en beskjeden målestokk.

Vi har liggende foran oss en delnummer av BERGENS TIDENDE for noen desemberdager i 1940, altså for tre år siden. For en forandring på avisen fra den gang til idag! Det het i gamle dager at BERGENS TIDENDE var allvidende på alle 4 sidene. Sideantallet er det samme idag som i gamle dager, med allvidenheten er det visst smått beventd med nå. Men for 3 år siden kom lørdagsnummeret med 24 sider, og ettersom de nummere vi leser nå, kom i desember, så er de preget av den anstundende jul. "Nå kommer flesket igjen", står der på første side, idet den knapphetsperiode som da hadde vart en kortere tid, nå måtte sies å være over, så der skulle bli godt om både kjøtt og flesk til julen. Og inne i en avis noen dager senere står der en annonse fra Bergens Kjøttbedrifters fellesforening.

Jo, jo, det var i de dage det. - Ellers preger julen hele avisen med store, flotte avertissementer om julepresanger i alle avskygninger, radio, skotøy, silke- og ullkjoler. frakker i gode stoffer, og en flaske fra Monopolet mot klipp av kaffekortet.

Krigsnyhetene, utenom de aller største og betydeligste, har plass langt inne i avisen. På første side står slike overskrifter som: ANGREP MOT SØR- & MIDTENGELAND NATT TIL TORSDAG - BIRMINGHAM CENTRUM FOR DE TYSKE LUFTANGREIP - INATT BLE SHEFFIELD BOMBET - KRIGSVIKTIGE MÅL I LONDON OG LIVERPOOL BOMBET - ANGREIET PÅ SHEFFIELD VAR VERRE ENN DET PÅ COVENTRY. Slik fortsetter det hele veien, og så kommer der en liten notis om at 1 fly var inne over det rikstyske område, men kastet ingen bomber.

Er det nødvendig å dra noen sammenlikning med tilstanden idag? Vi sitter og ser på et bilde av Coventry etter det ødeleggende angrep. Tyskerne syntes de gjorde store ting mot England med ødeleggende angrep og store angrep av tilintetgjørende art, snart mot en by, så mot en annen. - Og nå når tyskerne får gjengjeldelsen slengt ned over seg og sine byer, nå skriker de opp om barbari og terror. Det er nok å lese avisene fra 1940/41, så vil man få se hvem som har vært den mest ødeleggende faktor. Men når nå tyskerne ikke lenger makter å gjøre noe, nå er det plutselig blitt for galt, og nå snakkes der om gjengjeldelse mot de allierte.

Så har vi en røst fra Italia: Vissheten om aksens seir er en matematisk beregning. De samme grunner som lot Stor-Britania gå til krig, dømmer det idag til nederlag, uansett hvilken hjelp det måtte få. Den tysk-italienske solidaritet er urokkelig. Og så videre i samme dur. Men dette var altså for tre år siden. Der må ha vært en regnefeil et sted, ettersom Stor-Britania fremdeles står, mens Italia ligger.

Innimellom avertissementer, modeprat, børskurser og radioprogrammer, stikker plutselig hestehoven fra N.S. fram. I en liten notis bekjentgjøres at 16 medlemmer i Oslo bystyre er avsatt i h.h.t. forordning av Terboven. I en annen liten notis kommer meddelelse om at Kinostyret i Stavanger er avsatt i h.h.t. ordre av sjølveste Gulbrand Lunde.

Og ellers hevder en amerikansk journalist at det bare er rykter når det påstås at Tyskland gjorde invasjonforsøk mot England i september 1940.

Dette var litt klipp fra avisene for 3 år siden, lovlig lesning, fra den gang det også var lovlig å høre på radio her i landet. Utallige ganger har tyskerne meldt om at tilintetgjørelsen av fienden enten var nær forestående eller allerede var fullbyrdet. Fiendens motstandskraft var svekket, hans armeer var smadret, det tyske rike sto sterkt, og hvor de tyske soldater sto, kunne ingen makt i verden drive dem bort. Nei, nei! De sto ved Stalingrad, de sto ved Kairo, de sto ved Indias porter. Ingen makt kunne drive dem bort derfra, men de er nå borte allikevel.

Vi tror ikke at Tyskland hadde vært så hissig på å gå til krig i 1939, dersom det på forhånd hadde visst hvilken vei utviklingen skulle ta, bare etter 3 års krig. Det skulle jo være en lynkrig, og det tyske folk skulle være det ledende og herskende. Det er med dette som med Italias matematiske beregning. Et eller annet sted må det ha vært en feil i regnestykket, hvilket neppe er Tysklands skyld. Skylden ligger vel heller hos de allierte, som "påtvang Tyskland krigen". Hvor det må være en herlig fornemmelse å vite med seg selv at man er så dyktig at svart kan gjøres til hvitt! -----

Litt av hvert:

I Kviteseid i Telemark beslagla N.S. i mai Brokefjell hotell, men det ble først tatt i bruk i høst som stenografiskole for N.S.-kvinner. En jøssinglærerinne, som nektet å undervise ved skolen, ble arrestert og er sendt til Tyskland. Meningen er at de fordigutdannede stenografer skal puttes inn i departementene som spioner. I Kviteseid er der også opprettet en frontkjemperskole med 60-70 elever.

Sist lørdag overrakte den svenske regjering en ny protestnote i Berlin. Ribbentrops svar på den første note ble tilbakevist, og det ble tydelig sagt fra at begivenhetene i Norge ikke på noen måte var det svenske folk eller den svenske regjering uvedkommene. Det ble skarpt påpekt at den tyske aksjon ikke kunne unngå ytterligere å forverre forholdet mellom de to land. - Vi har rett til å anta at det bak den svenske regjeringens siste note ligger alvorlige beslutninger. Tyskerne har bruk for den svenske jernmalmen. Det er ikke utelukket at transitten over Narvik blir stanset, dersom ikke tyskerne løslater de norske studenter, men nå må det handles raskt.

Prosessen mot de tre krigsforbryterne i Kharkow er avsluttet. De ble dødsdømt (ved hengning) lørdag, og søndag ble de dødsdømte hengt offentlig i nærvar av 50000 mennesker. De henrettede hadde gjort seg skyldig i masse-mord av sivile. Prosessen ble ført i samsvar med de allierte planer om behandling av krigsforbrytere.

De allierte makters forsyninger til Sovjetsamveldet gjennom Iran har stort omfang. Allslags varer, fra kanoner, biler, tanks og fly til tonnevis av te, kakao, verktøymaskiner, klær og sko, shellak og grafitt strømmer uopphørlig gjennom landet.

I Belgia har okkupasjonsmakten skutt 16 belgiere og 1 polakk. De var beskyldt for å stå i ledtog med de allierte.

Britenes flystyrke i India er nå 7 ganger større enn for to år siden. De britiske og amerikanske flystyrkene i India er nå blitt samlet under en felles ledelse.

Sist søndag ble 13 handelsskip sjøsatt i U.S.A.

Under lossing av ammunisjon i Oslo havn søndag inntraff en kraftig eksplosjon. Det ble anrettet svære skader, og store branner oppsto. Lufttrykket av eksplosjonen var så kraftig at voksne mennesker ble kastet i gaten. Tusenvis av vindusruter ble knust, og utstillingsvarer lå strødd utover gatene. Det ble gitt flyallarm, og folk søkte tilfluktsrommene. For første gang på lang tid ble mørkleggingen opphevet. Hele Oslo lå badet i lys. Befolkningen opptratte mønstergyldig. Det opplyses at minst 15 norske, derav 5 brannmenn, skal være drept. Av ammunisjonsskipets besetning på 26 mann ble 20 drept. Etterat tyskerne først ga melding om at eksplosjonen ikke skyldtes sabotasje, utelukker de nå ikke denne mulighet. Granater ligger strødd utover store deler av Oslo, særlig i havnen. Så sent som i går kveld eksploderte granater rundt om i byen.

Tirsdag morgen kl. 7 trengte 6 sabotører seg inn i kraftanlegget ved Burmeister og Wain's mekaniske verksteder i København. Kraftanlegget ble sprengt i luften. Hele anlegget ble ødelagt, og det oppsto svære branner i verkstedet. 6 av arbeiderne i verkstedet ble såret. Seyss Inquart er kommet til København.

I de siste 14 dager er over 4000 franskmenn blitt arrestert for oppstand mot Laval-regjeringen.

I Alexandria har funnet sted et møte mellom representanter for England og U.S.A. med militære utsendinger fra general Titos folkearmé. General Mihailovitsj var ikke representert. Den tyrkiske avis "Ulus" skriver at Ungarn og Bulgaria fjerner seg mer og mer fra aksen, da de anser en tysk seir som håpløs. Bulgarias stilling er noe bedre enn Ungarns, fordi Ungarn har opprettholdt den diplomatiske forbindelse med Sovjetsamveldet.

Siste nytt fra frontene:

Sovjetsamveldet: Den 15. desember satterusserne i gang vinteroffensiven på den første baltiske front, syd for Nevel, og etter 5 dagers heftige kamper hadde den røde arme brutt igjennom de tyske forsvarsverker på en 80 km. bred front i en dybde av 30 km. Mandag meldtes at russerne sto 40 km. fra Vitebsk og at byen sto i fare for å bli omringet. De siste meldinger går ut på at tre russiske kollonner rykker mot Vitebsk fra nord og øst og at kamper utkjemper 30 km. nord for byen. Polotsk, på jernbanelinjen Vitebsk - Riga, trues. Russiske tropper står nå ca. 100 km. fra Latvias grense, og siden offensiven tok til er over 600 byer og landsbyer blitt erobret.

Tyskernes retrettveier blir ustanselig bombet av russiske fly. Hundrevis av kjøretøyer etterlates brennende på veiene, og tyskerne må i stor utstrekning etterlate seg kanoner og annet tungt utstyr i det myrlendte terrenget. Sneen og kulden gjør også sitt. Russernes første mål er Vitebsk, men militærkyndige hevder at Riga er russernes egentlige mål. Tyskerne foretar fortvilet resultatløse motangrep. Tirsdag falt 1500 tyskere i dette område. Under gjennombruddsslaget på den første baltiske front har den røde arme i tiden 15. desember til og med 20. desember tilintetgjort eller slått på flukt 3 artilleridivisjoner og 1 tankdivisjon. Mengder av materiell og forråd ble erobret, bl.a. 1300 maskingeværer, 300 kanoner, 100 tanks og 40 depoter. 22000 tyskere ble drept og flere tusen ble tatt til fange. Tyskerne har gjenopptatt offensiven vest for Kiew, i Korosten-avsnittet. Også i Dnjepr-buen har tyskerne satt i gang heftige angrep, men de er overalt slått tilbake med svære tap. I sistnevnte område falt mandag 1200 tyskere, og russerne ødela 64 tyske tanks. Langs hele østfronten er samarbeidet mellom den røde armés regulære tropper og geriljatroppene framraskende. De tyske tropper som kjemper vest for Kiew, blir uopphørlig angrepet av partisaner, som i forrige uke okkuperte 2 jernbanestasjoner nær Shitomir. Tyske forsøk på å gjenerobre stasjonene har hittil ikke ført fram. - Etter sveitsiske meldinger foretar tyskerne tvangsevakuering av sivilbefolkningen i Latvia og Øst-Polen. Den arbeidsføre mannlige del av befolkningen blir ført til Tyskland. **Italia:** De allierte fortsetter framrykkingen over hele fronten. På den 8. armés frontavsnitt brøt nyzealandske tropper søndag inn i byen Orsognas utkanter, og svære gatekamper er i gang. I havnebyen Ortona pågår heftige gatekamper mellom kanadiske panserstyrker og tyske tankformasjoner. Den 8. armés tropper er rykket to km. forbi veien mellom Ortona og Orsogna. Byene Poggia Fiorita, 17. km. n.ø. for Orsogna, ble erobret søndag. På den 5. armés frontavsnitt ble den sterke tyske befestede landsby San Pietro erobret søndag, og byen San Vittoria trues. En del viktige høyder, deriblandt Monte Spinutro, 14 km. øst for Casino, ble erobret mandag. De siste dagene har allierte bombere foretatt angrep mot Sivita-Vecchia, viktige jernbanestasjoner nord og syd for Roma, Salamis og flyplassen Eloysus i Hellas, og andre militære mål i Italia og på Balkan. I Adriaterhavet har allierte flåtestyrker senket en E-båt, en ferge, 2 eskorteskip og 2 mindre fartøyer. To tyske torpedojagere fikk sannsynligvis treffere.

Fra Jugoslavia meldes at slovenske friskarere har drept en tysk general og 4 stabsoifiserere. De var på vei til Triest. Også 300 tyske soldater ble drept. Det raser forøvrig voldsomme kamper i Bosnia, Kroatia og Montenegro. Praktisk talt alle øyene langs kysten av Adriaterhavet er i friskarenes hender. En regner med at 5 tyske divisjoner for tiden er i kamp mot jugoslavenerne.

Vestfronten: Mandag formiddag angrep amerikanske bombere Bremen. 1200 tonn bomber ble sloppet ned. 25 fly gikk tapt. 42 tyske fly ble skutt ned. Natt til tirsdag foretok store styrker britiske bombere, ledsaget av jagere, et kraftig konsentrert angrep mot Frankfurt. Det ble sloppet ned over 2000 tonn bomber, og store branner ble satt i gang. Samtidig rettet mindre styrker angrep mot Mannheim - Ludwigshafen. 42 britiske fly savnes. Mosquito-fly foretok tirsdag angrep mot mål i Vest-Tyskland, la ut miner og angrep tysk skipsfart i Kanalen. Tirsdag foretok flere hundre allierte bombere angrep mot mål i Nord-Frankrike. 1 fly savnes. 8 tyske jagere ble skutt ned.

Fra og med den 25. desember, som tegn på den anerkjennelse de allierte makter viser, vil danske og franske skip føre sitt eget lands nasjonalflagg.

Ifølge den tyskvennlige svenske avis "Aftonbladet" foretok Gestapo for en tid siden rassa i en leilighet i Drammensveien (Oslo). Under Gestapofolkens forsøk på å trenge seg inn i leiligheten, åpnet beboerne ild. Der utspant seg en heftig ildgivning, og flere tyskere strømmet til. Tre tyskere ble drept. Den norske portvakten ble såret. En nordmann ble drept, og en kom seg vekk.

På ingeniør Paproths anlegg, Florvåg i Askøy, er 40 arbeidere blitt arrestert. De er beskyldt for å ha satt ild på tyskernes forsyningslager på stedet. Det brandt ned natt til søndag.

Norge og krigsforbryterne.

I forbindelse med utnevnelsen av Andreas Aulie til rikspolitisjef og øverste sjef for hele det norske politi etter krigen opplyses fra London at arbeidet med organiseringen av en norsk politistyrke utenfor hjemlandet pågår for full kraft. Norge treffer alle forberedelser for å sette i verk de bestemmelser om avstraffelse av krigsforbryterne som ble vedtatt på Moskvakonferansen. De forbrytelser tyske borgere og quislinger har begått i Norge, rammes av norsk lov. Den norske straffeloven er skjerpet på flere punkter og innsamlingen av bevismateriale er i full gang. Terboven, Quisling og Rediess har gjennom sine uttalelser fjernet enhver tvil om sin skyld for mordene på norske borgere, men også de som har vært medvirkende, vil bli ansett som medansvarlige. Den norske regjering sitter inne med navn på de fleste av dem som har drevet tortur i fengsler og konsentrasjonsleire, og det er opprettet et eget kontor i London som arbeider med å samle bevismateriale for oppgjørets dag. Utnevnelsen av rikspolitisjef allerede nå skylues ønsket om å ha en centralisert politiledelse i Norge allerede fra første dag, slik at det altså blir det norske politis umiddelbare oppgave å sørge for ro og orden, så snart tyskerne og quislingene takker av.

vvvVvvv

"Julen er kommet med solhverv for hjertene bange" -----

Har dette sitat fra en av våre vakreste julesanger noensinne hatt større gyldighet enn denne julen, den fjerde under nazismens jernhel?
- Vi tror det neppe! - Mange er bange, ikke for sin egen sikkerhet eller for sin egen skjebne, men for hva som kan ramme ens nærmeste. Mange av heimefrontens soldater er falt, pint ihjel eller skutt foran eksekusjonspeletonger av Europas "fremste soldater". Mange er satt i konsentrasjonsleir, fengsel eller er blitt deportert til Tyskland. I de siste fem måneder av 1943 er over 3000 mennesker i Norge blitt fengslet, derav er over halvdel sendt til Tyskland. I tillegg til de tusener som tidligere er arrestert, kan en tenke seg at julen i atskillige hjem vil være fylt av savn, av lengsel etter far, bror eller søster. Og til dette kommer uvissheten om sine nærrestes skjebne, matmangel og nød. Allikevel er tyskerens desperate og hensynsløse angrep på heimefronten blitt slått tilbake gang på gang. Det har vist seg på ny og på ny at åndens våpen har seiret.

Det er tross alt solhverv ----- . Vi vet at freden og friheten er innen rekkevidde. Til tross for at frihetens og åndens Europa lever en katakombetilværelse, øyner vi sol og vår. Med julens glade budskap gis vi nytt mot og nytt håp. - Verden stønner etter fred: Fred på jorden, varig fred. Den oppgaven må løses. Det er hele verdens juleønske!

Redaksjonen sanner sine medarbeidere i by og påland, alle trofaste venner og lesere de varmeste juleønsker.

I denne alvorets og håpets jul fornyer vi håndslaget om kamp for landet, selv om det skal koste livet.

Mitt land, eg gjev med hugheilt mod
alt det som heite mitt.
Min sveitte og mitt heite blod,
sjå, det er allting ditt!
So sølt ein gong for sliten mann
å sova i di jord.
Gud evigt signe Noregs land.
Det er mitt siste ord!

N O R S K V I L J E

Nr. 14.

26 april 1944.

2 Arg.

EKSPLOSJONSULYKKEN.

Denne gang kom turen til Bergen. For ikke så lenge siden fikk Oslo befolkning smake følgene av tyskerens samvittighetsløse omgang med sprengstoff.

Når alle disse brand- og eksplosjonsulykker har rammet norske liv og eiendom så hårt, så skyldes det ikke bare hendelige uheld, som ingen kan gjøres anstendig for, men det er en følge av en påvisbar plan fra okkupasjonsmaktens side. Vi har alle lagt merke til tyskerens tendens til å plassere seg sjøl og sitt pakk og kasse i historiske minnesmerker (som Husan i Farsund og Kongsgård i Stavanger) og i kulturinstitusjoner (Stadsarkivet i Bergen). De slår seg ned midt blant sivilbefolkningen i tett bebygde strøk. De plasserer mest mulig sine sprengstoffdepoter og matvarelagre kloss opp i livsviktige norske virksomheter. Og hvorfor? Jo, det er et karakteristisk trekk ved det nazistiske heltemot å plassere seg og søke beskyttelse i ly av sivilbefolkningen. Tyskerne regner kynisk med at motstanderne er så kultivert at han mest mulig vil forsøke å skåne kulturminnesmerker, sivilbefolkningen og livsviktige sivile bedrifter. Det er allerede det samme heltemot som viser seg når tyskerne tvinger norske rutebåter til å "beskytte" tyske konvoier. Dyrt må sivilbefolkningen betale for denne kynisme.

Som vi alle vet er okkupasjonsmakten ufeikbarlig. Det er utenkelig at tyskerne kan ha noen del av ansvaret f.eks. for alle de døde og sårede i Bergen etter eksplosjonsulykken sist torsdag. Vi må derfor være forberedt på at det tyske politi vil prøve å velte skylden over på nordmennene, ja i nødssfall vil det kanskje bli skumlet om sabotasje, slik som i Oslo.

SSAMLING AV HEIMEFRONTEN.

Det forslag som ble referert i forrige nummer av bladet tar sikte på å konsentrere alle folkets krefter under en felles ledelse til kamp mot okkupasjonsmakten og quislingene. Erfaringene har overalt vist oss at ved en samlet kamp under enhetlig ledelse oppnår man de største resultater med minst mulig tap. En samlet front svarer til de krav situasjonen krever og stiller for oss alle. De allierte nasjoner har stillet de okkuperte land den oppgave sjøl å gjøre en innsats i den felles befrielseskrig og den fase av krigen vi nå befinner oss i har gitt heimefronten en stadig større betydning.

En samling av heimefronten vil med ett slag gjøre ende på en grunnleggende svakhet ved kampen her i landet. Hittil har nemlig vår front vært splittet. Enkeltstående aktivitetandsgrupper har stått hver for seg og stundom kommet i veien for hverandre. Dette har gjort at flertallet av vårt folk er blitt forvirret og på den måten hindret i å ta aktiv del i kampen. Resultatet har vært den passive holdning som altfor lenge har rådd grunnene, en holdning som har gitt tyskerne altfor lett spill med oss, og som har gitt de antidemokratiske kuppmakere her heime vann på mølla. Den beste støtte for folkets fiender er folkets passivitet! Vi må nemlig være klar over at det innen heimefronten fins en flokk reaksjonære som spekulerer på å gjøre statskupp og opprette et reaksjonært diktatur så snart tyskerne er ute av landet, og de har satt seg det mål å berøve folket de demokratiske rettigheter og friheter. Å vinne krigen består derfor ikke bare i å jage tyskerne ut og tilintetgjøre quislingene, men også å gjøre ende på disse heimefrontens parasiter og sikre vårt folk retten til sjøl å bestemme sin framtid. For å nå dette mål er det nødvendig å jage de reaksjonære elementer og sette alle krefter inn på å samle heimefronten til kamp under en eneste ansvarlig ledelse med den nødvendige autoritet